

Процедура імперативного референдуму, передбачає наділення громадян законодавчою владою, процедура обов'язкового референдуму – верховною законодавчою владою, у той час як процедура консультативного референдуму легітимізує право громадян бути суб'єктами законотворчих процесів через делегування прав на здійснення законодавчої влади представницькому органу. Вітчизняні реалії унормування правотворчості підтверджують необхідність нормативного закріплення процедур, які дозволяють реалізовувати право громадськості на безпосередню законотворчість.

Не менш важливою та актуальною є проблема участі громадськості у процесах делегованої та підзаконної правотворчості, у яких функція правотворчості належить органам виконавчої та відповідно Президенту, Уряду, міністерствам, відомствам, місцевими органами державного управління, головам державних адміністрацій, головам рад. Деякі науковці [2, с.159] схиляються тієї позиції, що у процесах делегованої і підзаконної правотворчості, які характеризуються підвищеним ступенем оперативності та гнучкості, меншою формальністю, найбільше проявляє себе механізм «непрозорості» процесу прийняття нормативних актів. Така ситуація призводить до необхідності врегулювання цих процесів та розробки механізмів впливу громадськості на прийняття нормативно-правових актів.

Список використаних джерел:

1. Заяць Н.В. Народне представництво: сутність, суб'єкти та особливості здійснення в Україні : монографія / Н.В. Заяць. – Луцьк : ПрАТ «Волинська друкарня», 2012. – 300с.

2. Матузов Н.И., Теория государства и права / Н.И. Матузов, А.В. Мальков. – М. : Юрист, 2004. – 270 с.

Нормативно-правове удосконалення конституційного права на звернення до вимог законодавства ЄС

Букач В.В., доцент кафедри загальноправових дисциплін ННПП НАВС, кандидат юридичних наук, доцент

Право громадян звертатися особисто, а також направляти індивідуальні і колективні звертання в державні органи й органи місцевого самоврядування [1] є одним з найважливіших засобів прояву суспільно-політичної активності громадян, зацікавленості їх у суспільних справах, а також захисту ними своїх прав.

Підтвердженням усього вищесказаного служить досить докладна розробка права на звернення не тільки в законах України, але і на міжнародному рівні.

В сучасних умовах формування інформаційного суспільства важливим напрямом посилення ефективності роботи зі зверненнями громадян вбачаються заходи у рамках розвитку електронного уряду. Поширеною світовою практикою стало визнання за зверненнями, переданими через електронні системи зв'язку, певної юридичної сили.

Так, у США державні службовці зобов'язані приймати й обробляти листи громадян, спрямовані до органів влади електронною поштою, та давати офіційні відповіді на них. У парламенті Шотландії працює система

подачі електронних звернень (e-petitioning), що дозволяє кожному громадянину оперативно запропонувати для розгляду будь-яке питання. Всі запити розглядаються і на кожний готується відповідь. Подібну систему впровадив парламент Великобританії. У 2007 р. цим шляхом до парламенту звернулися понад 7% громадян держави зі своїми скаргами та пропозиціями. 2002 р. в італійському місті Болонья було видано спеціальну ухвалу, якою міським структурам виконавчої влади доручалось активно використувати поради громадян, висловлені на муніципальному Інтернет-форумі, відповідати на поставлені запитання, а також на основі дописів виокремлювати й аналізувати нагальні проблеми. Дещо іншу схему було використано в місті Модені, де замість форуму було створено систему так званого електронного листка новин (newsletter). Залишаючи на ньому свої персональні дані, громадянин набував можливість регулярно отримувати на власну електронну адресу інформацію про плани міської ради, ставити запитання за допомогою електронної пошти та отримувати відповіді у законодавчо встановлений термін. Аналогічні експерименти також здійснювались на рівні органів місцевого самоврядування в інших містах Італії.

З впровадженням автоматизованої системи взаємин «громадянин – держава» можна розраховувати на підвищення ефективності державного управління й обмеження корупції. Електронна взаємодія здатна змінити саму природу влади, зробити її більш прозорою й підконтрольною громадськості, адже кожний громадянин, безпосередньо зможе вступати у взаємодію з державними службовцями без черг і зайвої бюрократії. Отже, розвиток такої форми роботи зі зверненнями громадян як електронні звернення за допомогою мережі Інтернет та електронної пошти, мають розглядатись не як допоміжний, а як один із основних напрямів у сфері вдосконалення роботи зі зверненнями громадян та подолання корупції.

Викладене дозволяє внести пропозиції для подальшого нормативно-правового та організаційно-управлінського удосконалення роботи зі зверненнями громадян в Україні. Ініціатива щодо їх практичного втілення могла би належати Главі держави та бути оприлюдненою у формі відповідних законопроектів та Указу Президента України, які передбачають:

- внесення змін до Закону України «Про звернення громадян», а саме – до ст.22 в частині скасування можливості надавати відповіді про розгляд звернень в усній формі без підготовки письмової відповіді та до ст.8 щодо необхідності розгляду анонімних звернень, якщо вони стосуються скоєння або планування дій, що загрожують державній безпеці або безпеці окремих фізичних та юридичних осіб;

- внесення змін до Кодексу про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України з метою всебічного посилення відповідальності посадових та службових осіб за порушення законодавства у сфері забезпечення конституційного права громадян на звернення;

- внесення змін до Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» з метою реформування даного правозахисного інституту шляхом введення посад спеціалізованих

омбудсменів для посилення роботи з розгляду звернень громадян у найбільш проблемних сферах суспільного й економічного життя України;

- доручення органам державної влади та місцевого самоврядування щодо поліпшення роботи зі зверненнями громадян, поданими у формі пропозицій, які є механізмом безпосередньої участі громадян у державному управлінні, у вирішенні загальносуспільних справ та питань місцевого значення, можливістью активного впливу громадянина на розробку та здійснення державної політики;

- запровадження в одному із регіонів або міст України експерименту щодо створення державної мережі універсальних центрів для комплексного опрацювання звернень громадян на основі врахування позитивного організаційного досвіду іноземних держав і застосування сучасних комунікаційних технологій [2].

Список використаних джерел:

1. Конституція України : Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв. 1996 р. - К.: Преса України, 1997. - 80с.

2. На підставі Указу Президента: №109/2008 від 7 лютого 2008 року Про першочергові заходи щодо забезпечення реалізації та гарантування конституційного права на звернення до органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

Державна мова та права і обов'язки громадян

Янковська Г.В., доцент кафедри гуманітарних і соціально-економічних дисциплін ННІПП НАВС, кандидат філологічних наук, доцент

Нині питання державної мови, її вивчення, володіння та використання є актуальним. Як зазначали В. Іванишин та Я. Радевич-Винницький: «Свого часу говорилося: «Буде держава – буде й мова» (В. Яворівський). Воно так, але, як бачимо, ще в часи М. Левицького розуміли, що якби «була мова», то була б і держава. Тож якщо хочемо мати справжню державу, подбаймо про українську мову. Без української мови не буде української держави». А в час чергового становлення чи то відстоювання України як незалежної самостійної української держави питання державної мови вважають як ніколи, з одного боку, назрілим (недарма ж державну мову прирівнюють до четвертого символу країни) та, з іншого боку, гострим (питання співвіднесення у використанні державної мови та мов національних меншин (регіональних мов) було і є з погляду різних регіонів населення нашої країни невивірваним, а тому наболілим).

Державна мова – це засіб офіційного спілкування держави, закріплення (використання) якого породжує низку прав та обов'язків громадян та держави. Однією з ознак правового режиму державної мови є наявність зобов'язань у громадян держави щодо володіння державною мовою. І справді, основна мова може належним чином функціонувати у тій чи іншій державі за умови її знання, розуміння учасниками насамперед публічних правовідносин. При цьому останні можуть мати різні права та обов'язки щодо вивчення, володіння та використання державної мови, що залежить від їх статусу у державі (наприклад громадянин та іммігрант); обійманої посади (наприклад фізична особа-підприємець та посадова особа державного органу).